

TILLÆG I. Handlingens kronologi i "Hosekræmmeren".

Enken siger, at der gik 1/2 år fra begyndelsen af Cecilias sindssyge til Esbens andet besøg, og at "det var dobbelt saa længe siden Esben var draget ud". Mikkel bliver syg "et par Maaneder efter og saa tog vor Herre ham fra mig". Michel døde Mikkelsdag (29/9). "Det bliver nu tre Aar til Mikkelsdag, at jeg har siddet Enke." Fortælleren besøger hende formentlig i september ("det var (...) September-Vejr"). Man får altså denne kronologi:

Fortællerens 1. besøg	0 år (sept)
Esbens 1. (beskrevne) besøg	
Mads bejler 1. gang	
1. lysning i kirken	↕ 2 uger
Cecilia sindssyg	↕ 1 år
Esbens 2. besøg & død	↕ 2 år
	↕ 3 år
Michels død	↕ 3 døgn
Cecilia får forstanden igen	↕ 1/4 år
Mads Egelund frier igen	↕ 4 år
Cecilia sindssyg igen	↕ 5 år
Fortællerens andet besøg	6 år (sept.)

TILLÆG II.

Tekstmængdens fordeling på Morten Vinges leveår i "En Landsbydegns Dagbog".

En optælling (her udeladt) viser, at omkring 3/4 af den samlede tekstmængde går på MVS 15.-19. år; af resten (1/4) bruges halvdelen på hans 50. og 51. år. Årene 28-49 inclusive har ingen notater. Dette svarer til opfattelsen af novellen som centreret i pubertetsskildringen, og at puberteten ses som bestemmende for resten af MVs liv. Det lange ophold i den sibiriske ødemark svarer til årene uden notater. Slutningen har blot karakter af livsfacit — alle dets bestemmende størrelser ligger i det 15.-19. år.

LITTERATURKRITIKKENS PERSPEKTIV

af Jørgen Bang.

På engelsk og amerikansk dækker begrebet 'literary criticism' både, hvad vi på dansk forstår ved litteraturvidenskab og ved litteraturkritik. Den angelsaksiske terminologi skelner således ikke mellem universiteternes litteraturforskning og den kritik, der dyrkes i tidsskrifter og dagblade, mens vor hjemlige sprogbrug skaber et sådant skel.

Ordet 'kritik' stammer fra græsk, hvor 'krites' betyder 'dommer'; allerede i alexandrinsk tid anvendes betegnelsen 'kritikos' for 'en, der bedømmer litteratur'. I sin oprindelse er litteraturkritikken således knyttet til en vurdering, og heri ligger netop sagens kerne.

Som i så mange andre tilfælde er der også på dette område overensstemmelse mellem dansk og tysk videnskabelig tradition. Der kræves af en videnskab, at den er baseret på en objektiv forskning. Dette gælder også for 'die Literaturwissenschaft'. Nu er det at bedømme et litterært værk en meget subjektiv proces, og den er derfor uforenelig med forskningen, der interesserer sig for sandheden. Litteraturkritikken er en disciplin væsentlig forskellig fra litteraturvidenskaben og 'ringere' end denne, og som følge heraf har den heller ingen plads ved universiteterne.

De nyeste strømninger indenfor filosofien har imidlertid erkendt, at også forskningen arbejder ved hjælp af et værdi-system. Alligevel er der ikke sket en tilnærmelse i forholdet mellem forskning og kritik. I artiklen "Det litterære, det videnskabelige og det kritiske værdiproblem" (KRITIK nr. 4) beskæftiger Johan Fjord Jensen sig med dette problem. Han når frem til, at adskillelsen ikke skyldes, at forskningen er objektiv mens kritikken er subjektiv; men derimod at forskeren benytter akcepterede værdier, mens kritikeren omvurderer. Sammenlignet med det faktum at begge parter vurderer, og dermed erkender tilstedeværelsen af værdier, bliver forskellen mellem dem i mine øjne til en nuance, der ikke berettiger noget skel.

I England og Amerika har man, ved kun at anvende ordet 'criticism', forstået, at studiet af litteraturen altid er kritisk, uanset om det foregår ved et universitet eller en avis. Til gengæld savner man her et begreb, svarende til 'litteraturvidenskab', som er en samlet betegnelse for alle de discipliner, der kan indgå i studiet af litteraturen. Der eksisterer ganske vist udtrykket 'literary scholarship', men det har aldrig vundet udbredelse, og betyder i for høj grad blot 'at være grundig belæst'.

Som jeg opfatter sammenhængen, er litteraturkritik undersøgelser af begrænsede litterære problemer. Den bliver således grundstenen i litteraturvidenskaben, og det element, som litteraturhistorie, litteraturteori og litteratursociologi bygges af.